

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Socialdepartementet

Yttrande över promemorian Vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter, smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförordningarna

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I promemorian föreslås en möjlighet att använda vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd i verksamheter där risken för trängsel och smittspridning är särskilt stor, för det fall att det epidemiologiska läget i Sverige försämras och begränsningar är nödvändiga att återinföra. Förslagen innebär att serveringsställen, platser för fritids- och kulturverksamhet, handelsplatser och platser för privata sammankomster ska ges möjligheten att använda sig av vaccinationsbevis, enskilt eller i kombination med andra smittskyddsåtgärder.

Anordnaren eller verksamhetsutövaren ska vid inpassering verifiera vaccinationsbevisets äkthet och förvissa sig om att personen har vaccinerats med det totala antalet doser vaccin mot sjukdomen covid-19 minst två veckor före deltagandet, besöket eller resan samt att vaccinationsbeviset har utfärdats till den som visar upp det. Anordnaren och verksamhetsutövaren ska även förvissa sig om att personer som inte kan visa upp ett vaccinationsbevis omfattas av ett undantag och därmed inte behöver visa upp ett vaccinationsbevis.

Därutöver föreslås att samma regelverk som för övriga verksamheter även ska gälla för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar samt för mässor. Bestämmelsen i begränsningsförordningen om att krav på deltagarbegränsningar inte gäller om vaccinationsbevis används ska tas bort. I stället får Folkhälsomyndigheten föreskriva om att undantag får göras från myndighetens föreskrifter i fall deltagarna uppvisar vaccinationsbevis. I likhet med nuvarande reglering ska, om Folkhälsomyndigheten har meddelat föreskrifter om smittskyddsåtgärder i form av vaccinationsbevis för allmänna sammankomster och offentliga

tillställningar, verksamhetsutövaren få bestämma om vaccinationsbevis ska användas i verksamheten.

Barn under 18 år och personer som på grund av medicinska skäl inte bör vaccinera sig omfattas inte av förslagen.

Den som bedriver eller organiserar kollektivtrafik med buss eller tåg med en linjesträckning som överstiger 150 kilometer, ska i sådan trafik begränsa antalet passagerare på ett sätt som är säkert från smittskyddssynpunkt, och även i övrigt vidta lämpliga åtgärder för att förhindra smittspridning. Verksamheten ska så långt som möjligt bedrivas på ett sådant sätt att trängsel undviks och att människor kan hålla ett från smittskyddssynpunkt säkert avstånd från varandra. Folkhälsomyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om kraven på smittskyddsåtgärder. Det införs en möjlighet att använda vaccinationsbevis för viss långväga kollektivtrafik. Om Folkhälsomyndigheten har meddelat föreskrifter om smittskyddsåtgärder i form av vaccinationsbevis för långväga kollektivtrafik ska den som bedriver eller organiserar kollektivtrafik få bestämma om vaccinationsbevis ska användas i verksamheten. Förordningen om behandling av personuppgifter för nationell användning av vaccinationsbevis ska även omfatta förslagen om vaccinationsbevis. Verksamhetsutövare ska få behandla de personuppgifter som behövs för verifieringen. Personuppgifter ska inte få lagras.

För den som bedriver eller organiserar kollektivtrafik med tåg ska verifiering av vaccinationsbevis ske senast i samband med biljettkontroll. Detsamma ska gälla för att förvissa sig om att personer som inte kan visa upp ett vaccinationsbevis omfattas av ett undantag och därmed inte behöver visa upp ett vaccinationsbevis.

Det föreslås också en anpassning av förordning (2020:527) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen till de förslag om ändringar i lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen som föreslagits i lagrådsremissen. Detta inbegriper krav på den som driver ett serveringsställe att vidta smittskyddsåtgärder genom att 1) begränsa antalet besökare i lokaler och inom tillhörande områden utomhus som besökare har tillträde till på ett sätt som är säkert ur smittskyddssynpunkt, 2) utforma lokaler och tillhörande områden utomhus som besökare har tillträde till på ett sådant sätt att trängsel undviks och att besökare kan hålla ett från smittskyddssynpunkt säkert avstånd från varandra, och 3) se till att in- och utpassering till lokaler och tillhörande områden utomhus kan ske på sådant sätt att trängsel undviks. Folkhälsomyndigheten ska få meddela ytterligare föreskrifter om kraven på smittskyddsåtgärder, föreskrifter om begränsning av öppettider, och föreskrifter om andra åtgärder för att förhindra smittspridning. Det ska också införas en upplysningsbestämmelse om att det i serveringslagen finns bestämmelser om allmänna förutsättningar för smittskyddsåtgärder med stöd av lagen.

Slutligen föreslås att förordningen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen och förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 ska förlängas till utgången av maj 2022. Förslagen i denna del förutsätter att det tas fram en efterföljande proposition till lagrådsremissen och att riksdagen därefter beslutar att godta regeringens förslag.

Reglering ska gälla under en begränsad tid.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I promemorian uppges att från och med den 8 december 2021 gäller vissa rekommendationer om ytterligare smittskyddsåtgärder som riktar sig till bland annat enskilda, verksamhetsutövare och arbetsgivare som syftar till att minska kontaktintensiteten mellan människor. Det uppges att smittskyddslagen (2004:168) innehåller bestämmelser om alla människors ansvar för att förhindra smittspridning. När det gäller covid-19 uppges även lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (covid-19-lagen) och förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen), lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (serveringslagen) och förordning (2020:527) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (serveringsförordningen) samt Folkhälsomyndighetens föreskrifter som meddelas med stöd av dessa författningar vara av central betydelse för samhällets möjligheter att motverka spridning av sjukdomen covid-19.

I promemorian redovisas även det övergripande innehållet i ovan nämnda rättsakter samt hur långt bemyndiganden sträcker sig. Det uppges att regeringen den 18 november 2021 beslutade om lagrådsremissen Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (S2021/07427) i vilken det föreslås att lagarnas giltighet förlängs till utgången av maj 2022. Det uppges att regeringen i lagrådsremissen också föreslår att ändringar görs i lagarna efter januari 2022. Ändringarna innebär bland annat att bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter om förbud och nedstängning tas bort. Regeringen föreslår också att kraven på smittskyddsåtgärder för serveringsställen anpassas till vad som gäller för de verksamheter som regleras av covid-19-lagen. Lagrådet uppges ha lämnat förslagen utan erinran.

Det uppges att under sommaren och tidig höst 2021 utvecklades vidtagna restriktioner i olika steg med hänsyn tagen till vaccinationstäckning, smittspridning och belastning på hälso- och sjukvården, i enlighet med regeringens plan för avveckling av restriktioner (S2021/04663). Vidare uppges att mot bakgrund av den ökade smittspridningen i Europa under senhösten 2021 och för att förebygga och möta en befarad ökning av smittspridningen även i Sverige gav regeringen, den 25 november 2021, Folkhälsomyndigheten i uppdrag att ta fram dels ett underlag för att bedöma behovet av smittskyddsåtgärder som kan bli aktuella att införa för att förebygga en ökande smittspridning och vid en eventuell konstaterad ökad smittspridning i samhället, dels en redogörelse för vilka bedömningar som ska ligga till grund för avveckling av införda smittskyddsåtgärder (S2021/07524). Den del av uppdraget som rör ett underlag för att bedöma behovet av smittskyddsåtgärder delredovisades till regeringen (Socialdepartementet) den 1 december i år. Det uppges att underlaget ligger till grund för den åtgärdsplan för införande av smittskyddsåtgärder som regeringen presenterade den 7 december där det anges hur och under vilka omständigheter kommande smittskyddsåtgärder kan komma att vidtas, och i vilken ordning dessa ska prioriteras. Det uppges att med anledning av det rådande läget, och som en del av regeringens åtgärdsplan, gäller från och med den 8 december i år, vissa tillkommande smittskyddsåtgärder, utöver redan ikraftvarande råd. De tillkommande råden riktar sig bland annat till enskilda, verksamhetsutövare och arbetsgivare och syftar till att minska kontaktintensiteten mellan människor. Råden riktar sig också till serveringsställen, resenärer och utövare av kollektivtrafik. Det uppges därutöver

att sedan den 1 december 2021 finns det i Sverige möjlighet att använda covidbevis vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar (SFS 2021:1084). Samma dag började Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2021:87) om särskilda begränsningar för att förhindra smittspridning av sjukdomen covid-19 att gälla. Föreskrifterna innebär att en anordnare av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning inomhus ska vidta ytterligare smittskyddsåtgärder utöver de som framgår av begränsningsförordningen. För ett arrangemang om fler än 100 deltagare, där vaccinationsbevis inte används, tillåts endast sittande deltagare, begränsad storlek på sällskap och sällskapen ska placeras åtskilda.

Vidare uppges i promemorian att syftet med förslaget är att ha beredskap för det fall det epidemiologiska läget är sådant att vaccinationsbevis behöver användas som en smittskyddsåtgärd för att möjliggöra lättnader från andra restriktioner. I konsekvensutredningen framgår dessutom att förslagen motiveras mot bakgrund av intresset att begränsa smittspridning och värna liv och hälsa. Det uppges också att syftet med smittskyddsåtgärderna i långväga kollektivtrafik just är att förhindra smittspridning i sådana miljöer.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I promemorian redovisas de överväganden som förslagsställaren gjort vid utformandet av sitt författningsförslag. Till exempel redovisas skälen till att förslagsställaren anser att möjligheten att använda vaccinationsbevis ska införas, liksom vilka platser eller verksamheter som bör omfattas av en sådan möjlighet. Förslagsställaren avser i förslaget sådana platser och verksamheter som i dag regleras i begränsningsförordningen, det vill säga allmänna sammankomster och offentliga tillställningar (inklusive mässor, marknader och stadigvarande tivolinöjen), vissa platser för fritids- och kulturverksamhet (gym- och sportanläggningar, badanläggningar, museer, konsthallar, nöjesparker, djurparker, tema-parker och liknande anläggningar), handelsplatser och platser för privata sammankomster, men också serveringsställen och viss långväga kollektivtrafik.

Det uppges att föreskrifter om smittskyddsåtgärder inte får vara mer långtgående än vad som är försvarligt och bör utformas med beaktande av risken för smittspridning i olika typer av verksamheter (6 § andra och tredje styckena covid-19-lagen), vidare att åtgärder för att förhindra smittspridning inte i onödan bör begränsa verksamheter som kan genomföras på ett från smittskyddssynpunkt säkert sätt (prop. 2020/21:79 s. 28). Samtidigt är det, enligt förslagsställaren, möjligt att det kan behöva vidtas mycket ingripande åtgärder med stöd av covid-19-lagen och serveringslagen för att begränsa verksamheter i syfte att motverka trängsel och därmed förhindra smittspridning och minska belastningen på hälso- och sjukvården. De mest ingripande åtgärder som är möjliga att vidta rör sig, enligt förslagsställaren, om förbud eller nedstängning av verksamheter, men även om sådant som begränsningar av öppettider eller antalet deltagare i en verksamhet, tillställning eller sammankomst och krav på att lokaler ska utformas så att trängsel undviks och att människor kan hålla avstånd från varandra. Möjligheten att stänga verksamheter med stöd av covid-19-lagen föreslås dock, i beslutad lagrådsremiss från den 18 november, tas bort från den 1 februari 2022.

Vidare uppges att då vaccinet skydd inte är fullständigt bedöms vaccinationsbeviset, vid mycket hög smittspridning, inte ensamt kunna utgöra en tillräcklig smittskyddsåtgärd. Folkhälsomyndigheten har med stöd av bemyndiganden i begränsningsförordningen och serveringsförordningen möjlighet att besluta föreskrifter om särskilda föreskrifter om ytterligare smittskyddsåtgärder och andra åtgärder för att förhindra smittspridning för verksamheter där vaccinationsbevis används. Med ytterligare smittskyddsåtgärder åsyftas exempelvis bestämmelser om anvisad sittplats, storlek på sällskap och distans utöver vaccinationsbeviset vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med mer än ett visst antal tusen deltagare/besökare eller föreskrifter om trängsel och avstånd. Andra åtgärder för att förhindra smittspridning kan exempelvis vara hygienåtgärder, information om hur smittspridning kan undvikas och att vara informerad om särskilda rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och den regionala smittskyddsläkaren. Förslagsställaren uppger att oaktat användningen av vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd kommer det således fortsatt att vila ett stort ansvar på verksamheterna att följa de regler, allmänna råd och rekommendationer som finns, i händelse av en ökad smittspridning.

Det uppges att av 3 kap. 2 a § begränsningsförordningen följer att vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar ska endast vaccinationsbevis användas och inte de delar av EU:s digitala covidbevis som visar att innehavaren har testat negativt för sjukdomen covid-19 eller har tillfrisknat från covid-19. Dels talar smittskyddsskäl emot att tillåta att många personer som inte är vaccinerade deltar på större evenemang, då det inte kan uteslutas att den som uppvisar ett negativt testresultat eller ett tillfrisknandebevis blivit smittad av viruset efter testtidpunkten, dels finns starka skäl att inte belasta hälso- och sjukvården och laboratoriekapaciteten ytterligare när det gäller testning mot covid-19 vilket krävs för att beställa ett bevis om negativt test eller tillfrisknande.

Förslagsställaren anser att det ska vara möjligt att sänka åldern från 18 till 16 år för det gällande kravet på uppvisande av vaccinationsbevis om smittläget kräver det och vaccinationstäckningen i åldersgruppen ökar. Överväganden som gjorts i detta avseende redovisas, liksom överväganden om delförslaget att personer som av medicinska skäl inte bör vaccinera sig mot covid-19 inte ska behöva uppvisa vaccinationsbevis.

Vidare finns redovisning om överväganden som rör begränsning av deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Tidigare regler, som togs bort den 29 september 2021, om fasta deltagartak innebar, enligt förslagsställaren, minskade möjligheter att ta hänsyn till olika anordnares förutsättningar att bedriva sin verksamhet på ett smittsäkert sätt och onödigt långtgående begränsningar i utövandet av olika grundläggande fri- och rättigheter. Bedömningen är att åtgärder för att begränsa trängsel istället bör ske genom andra typer av föreskrifter om deltagarbegränsningar, exempelvis genom krav på att anordnaren bara får nyttja en viss andel av en lokals kapacitet eller andra sätt att beräkna maxantal för en lokal eller ett område. Förslagsställaren uppger att om smittläget skulle förvärras så att återinförandet av fasta deltagartak ändå bedöms vara en lämplig åtgärd bör ett sådant beslut fattas av regeringen. Det uppges att det i remisspromemorian Vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd (S2021/06359) anges att det förmodligen inte kommer att finnas behov för Folkhälsomyndigheten att meddela föreskrifter om deltagarbegränsningar, men att det bör finnas en beredskap av att kunna vidta denna typ av begränsningar för riktigt stora arrangemang (över 15 000 deltagare) om läget skulle förändras.

Det redovisas även överväganden om undantagen för krav på vaccinbevis vid avhämtning av mat på serveringsställen och på handelsplatser som huvudsakligen säljer livsmedel, vid öppenvårdsapotek, hos optiker, butiker för försäljning av foder eller andra produkter för djur, stationer för drivmedelsförsäljning, byggvaruhus och annan handel som tillhandahåller byggmaterial och liknande när det gäller försäljning till näringsidkare och butiker som hanterar överlämning av brev och paket, när det gäller utlämningsverksamheten. Syftet är att ovaccinerade personer inte får utestängas från samhällsviktig verksamhet, hälso- och sjukvård, tandvård, veterinärverksamhet, socialtjänst enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, utlämning av paket, när det gäller utlämningsverksamheten samt bibliotek och från att hämta mat från restauranger.

Slutligen finns redovisning av överväganden för delförslaget om smittskyddsåtgärder för långväga kollektivtrafik. Bland annat uppges att det i förordningen inte uttryckligen bör anges vilka åtgärder som ska vidtas, utan det bör finnas utrymme för berörda kollektivtrafikföretag eller de som organiserar trafiken att genomföra anpassningarna på ett sätt som de själva bedömer är lämpligt i sina respektive verksamheter.

Regelrådet kan konstatera att det för varje delförslag finns redovisning av vilka överväganden som förslagsställaren gjort vid utformandet av förslagen, och att effekterna av en utebliven reglering framgår indirekt av bakgrundsbeskrivningen.

Regelrådet finner därmed att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I promemorian uppges att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) trädde i kraft den 1 juli 2021. Förordningen innehåller en EU-gemensam standard för covid-19-status: vaccinationsintyg, testintyg och intyg om tillfrisknande. Det uppges att standarden är framtagen för att underlätta utövandet av rätten till fri rörlighet inom EU under covid-19-pandemin. Förordningen åtföljdes, enligt förslagsställaren, av en förordning som reglerar utfärdandet av intyg till sådana tredjelandsmedborgare som lagligen vistas eller är bosatta på medlemsstaternas territorium – Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/954 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för tredjelandsmedborgare som lagligen vistas eller är bosatta på medlemsstaternas territorier under covid-19-pandemin.

Förslagsställaren uppger att med anledning av förordningarnas ikraftträdande pågick, under våren 2021, ett intensivt arbete i Sverige för att skapa ett system för utfärdande av sådana bevis som avses i EU-förordningarna. Den 1 juli 2021 lanserade E-hälsomyndigheten, i samarbete med Myndigheten för digital förvaltning, e-tjänsten covidbevis.se för bevis om vaccinationer och sedan dess har e-tjänsten kompletterats med tjänster för utfärdande av bevis om negativa test och tillfrisknande. I samband med resande uppvisas beviset av individen vilket, via dess QR-kod och via tillgång till kryptografiska nycklar, kan läsas, bedömas och verifieras. Det uppges att beviset godtas i alla medlemsländer och bidrar därför till att reserestriktionerna kan hävas på ett samordnat sätt. Det uppges att alla som har ett covidbevis ska i princip undantas från olika nationella restriktioner som förhindrar den fria

rörligheten och att EU-länderna inte får införa ytterligare reserestriktioner för personer som har ett covidbevis, såvida inte restriktionerna är nödvändiga och proportionerliga för att skydda folkhälsan.

Det uppges att nämnda EU-förordningar inte omfattar någon reglering av i vilka sammanhang som de enskilda medlemsstaterna kan använda sig av EU:s digitala covidbevis, inklusive vaccinationsbeviset, inom ramen för sitt eget territorium och för ändamål som inte sammanfaller med att underlätta den fria rörligheten inom EU. Det uppges dock finnas vissa skrivningar om att i de fall medlemsstaterna använder bevisen för andra ändamål än den fria rörligheten, ska man godta andra medlemsstats digitala covidbevis (skäl 49 i förordning [EU] 2021/953). Det uppges att ett flertal andra länder tillämpar eller har tillämpat covidbevis även för andra ändamål än för att underlätta den fria rörligheten. Sedan den 1 december 2021 finns det, enligt förslagsställaren, i Sverige en möjlighet att använda covidbevis vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar (SFS 2021:1084). Det uppges att om samtliga deltagare vid inpassering till en allmän sammankomst eller offentlig tillställning uppvisar EU:s digitala covidbevis gäller inte de deltagarbegränsningar som annars skulle gälla för arrangemanget. Personer under 18 år liksom personer som av medicinska skäl inte bör vaccinera sig mot covid-19 behöver inte visa vaccinationsbevis.

Vidare uppges att det av EU-förordningarna inte framgår hur många doser vaccin som krävs för att få tillgång till ett vaccinationsbevis utan detta är upp till medlemsstaterna att själva besluta om. Förslagsställaren uppger att med det totala antalet doser vaccin mot sjukdomen covid-19 i Sverige åsyftas det dosantal som framgår av Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (HSLF-FS 2021:87).

Enligt förslagsställaren har Covid-19-lagen inte någon betydelse, i rättslig mening, för den fria rörligheten för personer eller tjänster. Däremot uppges att EU-rättsliga regler kan behöva beaktas om föreskrifter ska meddelas med stöd av lagens bemyndiganden (prop. 2020/21:79 s. 86). Samma bedömning har, enligt förslagsställaren, gjorts beträffande serveringslagen (avsnitt 6.2 i lagrådsremissen Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen). Förslagsställaren bedömer att de föreslagna bestämmelserna om vaccinationsbevis inte är diskriminerande då de ger var och en som bedriver sådana verksamheter möjlighet att använda sig av vaccinationsbevis. Åtgärderna bedöms inte medföra åtgärder som hindrar utövandet av den fria rörligheten av tjänster. Det uppges att bestämmelserna endast kommer att införas om de bedöms nödvändiga för att förhindra spridning av covid-19 och på så sätt skydda människors liv och hälsa. Därutöver bedöms de vara proportionerliga, då de endast är av tillfällig natur, kommer omprövas kontinuerligt, vara väl avgränsade och innebära en lättnad i förhållande till andra smittskyddsåtgärder. Förslaget bedöms därmed vara förenligt med EU-rätten. Om förslagen införs kan det, enligt förslagsställaren, bli aktuellt att göra en anmälan enligt tjänstedirektivet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I promemorian uppges att förslagen i denna promemoria utgör ett underlag i syfte att ha beredskap för det fall det epidemiologiska läget är sådant att vaccinationsbevis behöver användas som en smittskyddsåtgärd, vilket medför att något datum för ikraftträdande av förslagen inte föreslås. Förslagen kan komma att införas vid olika tidpunkter för olika verksamheter beroende på smittläget och smittspridningens utveckling.

Det uppges att när det gäller ändringarna i serveringsförordningen ska dessa träda i kraft samtidigt som förslagna ändringar i serveringslagen det vill säga den 31 januari 2022. Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för ärenden och mål som har inletts före ikraftträdandet.

Det uppges vidare i konsekvensutredningen att Folkhälsomyndigheten kan behöva ta fram tillsynsvägledning och att E-hälsomyndigheten kan behöva göra kommunikationsinsatser för ett potentiellt utökat användande av vaccinbevis.

Regelrådet kan konstatera att det saknas en samlad redovisning av behov av speciella informationsinsatser. Regelrådet anser att sådan redovisning hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet.

Regelrådet finner likväl att förslagsställarens redovisning av hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen uppges att förslaget kan komma att beröra både enskilda och verksamhetsutövare, i första hand näringsidkare inom ett flertal sektorer och branscher, anordnare av fritids- och kulturella verksamheter, verksamhetsutövare som upplåter eller använder platser för privata tillställningar eller sammankomster samt offentligt eller privat drivna kollektivtrafikföretag. Förslaget berör även kommuner och regioner i deras roll som kulturarrangörer och som ägare av destinationsbolag och annan besöksnäring. Det uppges att det dock är först om/när Folkhälsomyndigheten meddelar föreskrifter med stöd av förslagen som mer eller mindre omfattande konsekvenser kan uppkomma för enskilda och för berörda verksamhetsutövare. Vidare uppges att när det gäller förslaget om att förordningen (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av covid-19 respektive förordningen (2020:527) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen ska förlängas berör även detta ett stort antal områden och verksamheter. Det samma uppges gälla för förslaget om att förordningen (2020:527) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen ska anpassas till de förändringar som föreslås i lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Förslagsställaren uppger att detta dock förutsätter att det tas fram en efterföljande proposition till lagrådsremissen om förlängning av lagarna och att riksdagen därefter beslutar att godta regeringens förslag.

Det uppges att förslaget med vaccinationsbevis i ytterligare verksamheter inte är tvingande utan ger verksamhetsutövare och andra näringsidkare en möjlighet att använda vaccinationsbevis i smittskyddssyfte för att möjliggöra lättnader från andra restriktioner. Det är därmed i hög grad upp till den enskilda verksamhetsutövaren/näringsidkaren att avgöra om det är lämpligt och möjligt att i anslutning till den verksamhet som bedrivs, dels kontrollera

personers identitet respektive deras vaccinationsbevis, dels avgöra om de vill använda sig av den möjlighet som systemet med vaccinationsbevisen medför.

Regelrådet kan konstatera att det saknas redovisning av de berörda företagens antal och storlek, men att det framgår att förslaget berör många branscher och sektorer. Av redovisningen går det att förstå att alla företag omfattas inom exempelvis restaurang, bar, café, evenemang, idrott, kultur och fritid liksom företag som är handelsplatser av alla slag samt offentliga och privata aktörer inom långväga kollektivtrafik. Regelrådet anser att det av redovisningen även går att förstå att antalet företag är mycket omfattande och att företagen är av olika storlek, allt från mikroföretag till stora företag.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av bransch är godtagbar och att utebliven redovisning av företagens antal och storlek, utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader, andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att förutsatt att den enskilda verksamhetsutövaren /näringsidkaren vill använda sig av systemet med vaccinationsbevis bedöms detta innebära en möjlighet att öka omfattningen på verksamheten, vilket i förlängningen kan leda till att verksamheterna inte riskerar att förlora lika mycket i omsättning som i fallet med andra restriktioner. I vilken storleksordning intäkterna kan komma att öka beror, enligt förslagsställaren, huvudsakligen på de begränsningar som annars möjligen skulle ha införts, hur länge dessa skulle komma att kvarstå samt i vilken omfattning det nya systemet med vaccinationsbevis kommer att tillämpas och uppges därför vara svårt att uppskatta.

Det uppges att systemet innebär att kontroller vid inpassering till verksamheten ska genomföras. Detta gäller dels kontroller av en persons identitetshandling och vaccinationsbevis, dels de undantag som framgår av förslagen, det vill säga ålder och personer som av medicinska skäl inte bör vaccinera sig mot sjukdomen covid-19. Det uppges att kraven på kontroller kan, åtminstone inledningsvis, leda till ökade kostnader för anordnare och verksamhetsutövare. Det kan exempelvis handla om kostnader för utbildning och vägledning för berörda verksamheter innan vaccinationsbevis samt kostnader för ett ökat informationsbehov hos berörda privatpersoner som verksamheterna förväntas möta. Det uppges att det heller inte kan uteslutas att genomförandet av kontrollerna kan resultera i ett behov av ökade personella resurser, eller att vissa verksamheter, även om de torde vara få, tillfälligt kan behöva bygga om lokaler eller liknande för att skapa en inpassering där kontrollen kan ske. Sådana ekonomiska konsekvenserna uppges i huvudsak komma att bero på respektive verksamheters förutsättningar och förslagsställaren bedömer därmed att det i nuläget inte finns möjlighet att göra några mer precisa antaganden om hur dessa kostnader kommer att se ut för de olika aktörerna. Det uppges att det föreslagna systemet emellertid är valfritt och ska ses som en möjlighet att kunna få lättnader i ett läge, då det annars finns krav på till exempel deltagarbegränsningar och begränsade öppettider.

Gällande systemet för verifiering av vaccinationsbeviset och vägledning för berörda verksamheter uppges att regeringen i oktober 2021 utvidgade det pågående uppdraget hos Myndigheten för digital förvaltning att utveckla av en digital infrastruktur för vaccinationsintyg.

Det uppges att det i uppdraget ingår att skapa förutsättningar för mjukvaruutvecklare att utveckla lösningar för verifiering av de vaccinationsbevis som är del av det europeiska systemet för covidbevis i syfte att använda dessa nationellt samt att ta fram en kostnadsfri offentlig verifieringslösning för nationellt bruk som ska kunna användas från och med den 1 december 2021 av aktörer som kommer att ansvara för kontrollen av vaccinationsbevisens giltighet. Därtill uppges att Myndigheten för digital förvaltning, från och med den 1 december 2021 till och med det första kvartalet 2022, ska tillhandahålla en support som kan erbjuda stöd till aktörer som kommer att använda den offentliga verifieringslösningen. Detta bedöms vara till stort stöd för de verksamheter som avser att införa vaccinationsbevis som smittskyddsåtgärd. Det uppges att förslaget därtill kan innebära konsekvenser för arbetsmiljön för vissa yrkeskategorier, bland annat i form av ökad arbetsbelastning och risk för hotfulla situationer i samband med kontroll av vaccinationsbevis. Förslagsställaren anser därför att det är särskilt angeläget att arbetsgivare genomför riskbedömningar och vidtar åtgärder före nya arbetsuppgifter med anledning av att förslaget åläggs arbetstagare.

Det uppges att det är först för det fall när Folkhälsomyndigheten meddelar föreskrifter med stöd av förslagen som mer eller mindre omfattande konsekvenser kan uppkomma för berörda aktörer. Omfattningen av dessa konsekvenser kommer, enligt förslagsställaren, att vara en direkt följd av de eventuella föreskrifternas utformning.

Regelrådet kan konstatera att det inte finns någon uttrycklig redovisning av administrativa kostnader, men att döma av förslaget föreligger det sannolikt heller inte några sådana. Regelrådet anser likväl att det hade förbättrat konsekvensutredningens om detta tydligt hade framgått av redovisningen.

Regelrådet delar förslagsställarens bedömning av att kostnadsräkningar eller uppskattningar inte låter sig göras när det gäller dels förslagets påverkan på företagets omsättning till följd av möjligheten att använda covidbevis, dels påverkan på företagets kostnader och verksamhet när det gäller utbildning och vägledning samt personella resurser.

Regelrådet finner därför att utebliven redovisning av förslagets administrativa kostnader utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar och att redovisningen av förslagets andra kostnader och påverkan på företagets verksamhet är tillräcklig och därmed godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Regelrådet kan konstatera att det saknas redovisning av konkurrenspåverkan, vilket gör att en bedömning av dessa förhållanden inte låter sig göras.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen uppges att förslaget inte bedöms medföra något ingrepp i egendomsskyddet eller näringsfriheten. Det uppges kunna bidra till en ökad sysselsättning och minskad risk för arbetslöshet. Det uppges vidare att vissa verksamheter kan behöva bygga om lokaler eller liknande för att skapa en inpassering där kontrollen av covidbevis kan

ske. Därutöver uppges att förslaget kan innebära ökad arbetsbelastning och risk för hotfulla situationer i samband med kontroll av vaccinationsbevis.

Regelrådet har i sin granskning inte funnit någon ytterligare påverkan som inte redan redovisats.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Regelrådet kan konstatera att det saknas redovisning av dessa hänsyn. Såvitt Regelrådet kan förstå handlar förslaget emellertid av en möjlighet för exempelvis företag att använda sig av covidbevis och därmed möjliggöra lättnader från andra restriktioner från Folkhälsomyndigheten, vilket skulle kunna underlätta en ökning av verksamheten och minska risken för intäktsförluster. Regelrådet anser att det hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet om samtliga punkter enligt förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning fanns redovisade.

Regelrådet finner trots detta att utebliven redovisning utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att samtliga punkter i konsekvensutredningen uppvisar en godtagbar kvalitet förutom den om konkurrensförhållanden mellan företag.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 17 december 2021.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av: Annika LeBlanc.

Claes Norberg

